

Кузьмінська А.С.

*здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв*

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сільське господарство було і буде однією з найважливіших галузей української економіки, що гарантує продовольчу безпеку та сталий розвиток. Для ефективного функціонування сільського господарства потрібне своєчасне та стабільне забезпечення фінансовими ресурсами, здатними забезпечити потреби в оборотних коштах, які будуть спрямовані на придбання та оновлення основних фондів та впровадження інноваційних технологій. При вирішенні проблеми забезпечення коштів сільськогосподарськими підприємствами особливу увагу слід приділити питанню кредитування.

Основою фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств мають бути власні фінансові ресурси, але не всі підприємства можуть забезпечити кошти на виробничо-господарську діяльність з таких причин: велика кількість підприємств є збитковими і не мають джерел накопичення; статутний та резервний капітали не використовуються для поточного фінансування виробничої діяльності; приватних інвестицій у сільське господарство майже немає.

Сільське господарство є кредитомісткою галуззю, і воно не може нормально функціонувати без кредитних відносин. У свою чергу, це залежить від наступних причин[1]:

- 1-відсутність вільних фінансових ресурсів;
- 2-висока капіталомісткість і відносно низька рентабельність активів
- 3- сезонне виробництво
- 4-тривалий цикл виробництва
- 5-залежність від природно-кліматичних умов.

Станом на сьогоднішній день найпоширенішим є банківське кредитування, але воно не є дешевим способом залучення фінансування. Сезонність і ризик агробізнесу, відсутність ринкової ліквідності та політичні процеси в країні призвели до більш консервативної кредитної політики у 2014-2015 роках, а також до підвищення вимог до позичальників та застави. Серйозні дефолти змусили банків-кредиторів продовжувати посилювати свої вимоги до позичальників і намагатися диверсифікувати свої інвестиційні портфелі, встановлюючи певні обмеження для великих позичальників. Донині банківська система знаходиться в стадії реформування, а економічна, політична та епідеміологічна ситуація в країні ускладнює роботу суб'єктів господарювання та чинить вплив на фінансовий їх стан. Результатом чого є проблема фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств.

Загальна ситуація на ринку позик визначає нові правила гри: банкіри уникають запровадження нових інструментів фінансування, вкрай неохоче використовують майбутні доходи як забезпечені кредити та дедалі більше стурбовані розвитком без документованих позик, а не традиційних позик.

Найпопулярнішими продуктами, які пропонують банки, орієнтовані на роботу з аграрним сектором, є [2]:

1-кредити на фінансування оборотних коштів: сезонні кредити тривалістю від 6 до 36 місяців. В середньому термін кредиту становить 6-12 місяців, як правило, він видається на потреби двох періодів – весни та осені. Процентна ставка гривні коливається від 28% до 31%, а план погашення адаптується до потреб кредитної компанії: план погашення складається відповідно до очікуваного часу надходження грошових коштів;

2-Інвестиційні кредити, що використовуються для придбання обладнання або фінансування довгострокових проектів. Такі виробниці мають довший термін служби від 3 до 8 років, але також можуть бути передбачені коротші процедури відповідно до конкретних обставин бізнесу клієнта. За словами експертів галузі, останнім часом спостерігається сплеск активності в цій сфері, оскільки фермерські господарства готові купувати обладнання, щоб захистити себе від амортизації та інвестувати в раніше накопичені кошти, особливо якщо продавець може надати якісь спеціальні плани або фіксувати імпорт в Україну в першій половині 2021р.

Якщо позичальник має високу ліквідність і надійну заставу в умовах економічної невизначеності та інфляції, то найближчим часом основні засоби більшості сільськогосподарських підприємств навряд чи з'являться, можливі процентні ставки.

Земля може бути ефективною заставою, але через недосконалість земельної реформи та недосконалість законодавства цей резерв досі не використано. Тому вирішення проблеми залучення довгострокових інвестиційних ресурсів у сільське господарство, на наш погляд, пов'язане з розвитком іпотечних кредитів, а необхідною умовою є визнання того, що земля має певну вартість.

Ми вважаємо, що до основних факторів, які перешкоджають формуванню термінової іпотеки в українському аграрному секторі, належать:

1 - відсутність ринку землі (відсутність юридичних гарантій приватної власності на землю, прав кредиторів; відсутність довіри населення до політичних і соціально-економічних причин);

2- нераціональна структура землекористування та землеволодіння, а також неефективна державна підтримка землекористувачів та землевласників, які займаються сільськогосподарським виробництвом, на фоні вкрай низької рентабельності господарства, високого попиту на сільськогосподарські інвестиції та низької купівельної спроможності;

3-відсутність юридичних аргументів для отримання права обмеження на землю сільськогосподарського призначення;

4-значний метод контролю земельної безпеки прав та інтересів фермерів тощо.

Ми вважаємо, що проблема співвідношення гарантійної вартості земель сільськогосподарського призначення та розміру боргу є важливим фактором, який обмежує іпотечне кредитування в сільському господарстві.

Отже, потрібен відповідний механізм застави їх діяльності в сільському господарстві, який повинен розуміти набір правових, інституційних, фінансових та фінансових інструментів та процес інвестування для їх використання. Ресурси гарантовано для управління відносинами між учасниками. Гарантія на нерухомість. Для цього необхідно вирішити наступні завдання:

1- створити інтегровану систему іпотечних фондів, яка замінить нові банківські та фінансові продукти та послуги на ринку іпотечних коштів;

2- створити систему установ, яка забезпечує ротацію іпотечних кредитів та допомагає регулювати юридичну діяльність;

3- прийняти приватизацію земель сільськогосподарського призначення на умовах прозорості;

4- забезпечити юридичну єдність ділянки та робіт, робіт і насаджень на ній

5- забезпечити надання послуг, оцінка нотаріальної та страхової діяльності та створення судового механізму контролю за справами погашення іпотечного боргу тощо.

Список використаних джерел:

1. Галанець В. Назар М. Сучасний стан кредитування сільськогосподарських підприємств в Україні / Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. 2016. № 21(1). С. 37–41.

2. Гаврилюк О. Терещенко Ю., Швед Ю. Фінансові ресурси. / Ведення аграрного бізнесу в Україні. 2018. С. 20–29.

3. Пристемський О. Фінансове забезпечення розвитку сільського господарства як фактор його фінансової безпеки. URL: <http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/1665?show=full> (дата звернення: 12.11.21).

Науковий керівник: **Боднар О.А.**, канд. екон. наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна